

Sygn. akt XV Ca 1570/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki (spr.)

Sędzia: SO Agata Szlingiert

Sędzia: SR del. Ewa Nerga-Kujawa

Protokolant: st. prot. sąd. Aneta Sawka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 stycznia 2014 roku w P.

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 25 lipca 2013 r.

sygn. akt I C 1460/12

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.200 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt XV Ca 1570/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lipca 2013r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, w sprawie z powództwa K. D. przeciwko (...) SA w W. o zapłatę, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 20.000zł z odsetkami ustawowymi od dnia 11 października 2012r. do dnia zapłaty (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); a także kosztami procesu obciążył powoda w 1/3, a pozwanego w 2/3, pozostawiając rozliczenie kosztów referendarzowi sądowemu (pkt 3).

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 marca 2007r. w P. na ul. (...) doszło do wypadku samochodowego. Prowadzony przez D. S. samochód marki F. (...) o nr rej. (...), jadąc z prędkością nie zapewniającą panowania nad pojazdem wprowadził pojazd w poślizg skutkiem czego zjechał na prawe pobocze, gdzie uderzył w hydrant i doprowadził do przewrócenia się pojazdu na dach w następstwie czego pasażer w/w pojazdu Ł. D. na skutek doznanych obrażeń ciała poniósł śmierć na miejscu

zdarzenia. D. S. posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej samochodu biorącego udział w zdarzeniu, marki F. (...) o nr rej. (...) u pozwanego.

W dniu 19 sierpnia 2010r. powód zgłosił u pozwanego szkodę, wnosząc o przyznanie kwoty 60.000zł tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej powoda na podstawie art. 446 § 3 kc. Pismem z dnia 24 sierpnia 2010r. pozwany uznał, iż brak jest podstaw do wypłaty odszkodowania. Od powyższej decyzji powód złożył odwołanie, którego pozwany nie uznał wskazując, iż nie znajduje podstaw do zmiany stanowiska.

W piśmie z dnia 7 marca 2011r. powód ponownie wystąpił do pozwanego ze zgłoszeniem roszczenia domagając się przyznania kwoty 40.000zł tytułem zadośćuczynienia na rzecz powoda, na podstawie art. 488 kc. Pozwany w piśmie z dnia 24 sierpnia 2011r. wskazał, że po rozpatrzeniu roszczeń w związku z wypadkiem nie może zostać przyznane odszkodowanie.

Ł. D. w chwili śmierci miał 17 lat. Był wzorowym uczniem i przejawiał wiele talentów. Ł. D. był osobą wrażliwą na los ludzi i zwierząt, był inicjatorem nagrania płyty, z której dochód przeznaczono na pomoc chłopcu chorującemu na raka kości. Uwielbiał modelarstwo i plastykę, założył także własny zespół muzyczny, gdzie pisał samodzielnie teksty piosenek i śpiewał. Jego pasją była muzyka - działalność estradowa, fotografia i informatyka. Pasje te podzielał wspólnie z ojcem - powodem. Mimo tego, że rodzice Ł. D. rozwiedli się i nie zamieszkiwali razem, powód utrzymywał stały kontakt z synem i razem rozwijali łączące ich zainteresowania, wspólnie spędzali czas. Ł. D. często odwiedzał ojca w pracy. Ł. D. miał bardzo dobry kontakt z przyrodnią siostrą - córką ojca z drugiego małżeństwa - Z.. Bywał na wszystkich uroczystościach rodzinnych. Rozwód nie miał żadnego znaczenia na kontakty powoda z synem. Dla Ł. D. ojciec był autorytetem. Ł. D. prowadził bloga, na którym zamieszczał wiersze wyrażające m. in. miłość do ojca. W domu powód wraz z synem stworzyli studio komputerowe, w którym dokonywali obróbki grafiki, fotografii i nagrywali muzykę. Ł. D. pracował przy kolportażu ulotek, aby wspomóc zakup sprzętu i płyt.

Po śmierci syna powód, który dotychczas był wesoły, był duszą towarzystwa, wpadł w stan melancholii, odizolował się od ludzi, stał się samotnikiem, był bardziej nerwowy, przygnębiony, posiwiiał. Powód przeszedł zawał serca, którego przyczyną była także nieodreagowana trauma po śmierci syna. Każda wizyta na cmentarzu powoduje łzy u powoda. Powód po śmierci syna zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej. Powód wiązał duże nadzieje odnośnie przyszłości syna, chciał aby był jego podporą na starość.

Ł. D. gdy dowiedział się o rozwodzie rodziców i o tym, że ma przyrodnią siostrę zbuntował się przeciwko ojcu, jednak w późniejszym okresie ich relacje znacząco się poprawiły.

Powyższy stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie zebranych w sprawie oraz zgromadzonych w aktach szkody o nr (...) dokumentów prywatnych i urzędowych, które nie były kwestionowane przez strony a i Sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania z urzędu. Ponadto Sąd Rejonowy oparł się na uznanych w pełni za wiarygodne zeznaniach świadków Z. D., M. D., Z. S., W. P., J. D., B. L. oraz częściowo zeznania świadka E. K., a także zeznań powoda K. D. złożonych w charakterze strony. Sąd ten pominął dowód z przesłuchania świadka M. S., albowiem pełnomocnik pozwanego w zakreślonym przez Sąd terminie nie wskazał adresu świadka.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Wobec kwestionowania przez pozwanego swojej odpowiedzialności wobec powoda, poprzez wskazywanie, iż w czasie zdarzenia nie obowiązywały przepisy, które pozwalały przyznać ubezpieczenie z tytułu utraty osoby najbliższej, jak i wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia, Sąd Rejonowy na wstępie stwierdził, że podziela pogląd, ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że najbliższemu członkowi rodziny ofiary wypadku przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę również wtedy, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu (czynu niedozwolonego), który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. (na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 kc jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna

więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc. Szczególna więź rodziców z dzieckiem, przysługująca zarówno dziecku, jak i rodzicom, zasługuje na status dobra osobistego, podlegającego ochronie przewidzianej w art. 24 § 1 kc. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może tym samym stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc.

Następnie Sąd I instancji wskazał, że w myśl art. 448 kc w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny. Podstawą przyznania zadośćuczynienia pieniężnego ew. zasądzenia odpowiedniej kwoty na określony cel społeczny z tego tytułu stanowi zatem naruszenie dobra osobistego. Dla zaistnienia tej odpowiedzialności konieczne jest zawinione oraz bezprawne działanie sprawcy tego naruszenia. Regulacja kodeksowa nie uzależnia przy tym odpowiedzialności sprawcy od określonego stopnia winy, stąd podstawą odpowiedzialności będzie nawet najmniejszy stopień zawinienia. Z unormowania zawartego w art. 24 kc wynika z kolei domniemanie bezprawności działania naruszającego dobro osobiste. To ewentualnie adresat roszczeń mógłby uchylić się od swej odpowiedzialności poprzez wykazanie, że jego działanie nie naruszyło zasad obowiązującego porządku prawnego. Nie stanowi natomiast przesłanki odpowiedzialności wystąpienie szkody w ujęciu uszczerbku w dobrach majątkowych pokrzywdzonego. Przykładowy katalog dóbr osobistych zawiera art. 23 kc. O otwartym jego charakterze przesądza zawarty w dyspozycji zwrot „w szczególności”. Do dóbr osobistych ujętych w tej definicji należą: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Ulega on istotnemu poszerzeniu na skutek orzecznictwa sądowego czy głośów judykatury. Należy też do tego katalogu - jak już wcześniej wspomniano - szczególna więź rodzinna pomiędzy rodzicami i dziećmi.

Roszczenie dochodzone przez powoda - zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w postaci naruszenia jego dóbr osobistych podlegało swobodnej ocenie Sądu. Pojęcie „odpowiedniej sumy” występujące w art. 448 kc jest ustawowym zwrotem niedookreślonym. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego znaczenie ma przede wszystkim rodzaj dobra, które zostało naruszone oraz charakter, stopień nasilenia i czas trwania doznawania przez osobę, której dobro zostało naruszone. Nie bez znaczenia pozostaje także sytuacja majątkowa sprawcy i pokrzywdzonego. Nadto wskazać należy, że efekt takiej oceny musi zawsze stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość, to znaczy, że jego wysokość nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, ale równocześnie powinna być – przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego – utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Funkcją zadośćuczynienia jest złagodzenie ujemnych doznań fizycznych i psychicznych wywołanych zdarzeniem stanowiącym podstawę faktyczną odpowiedzialności.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy wskazał, że ustalając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia, kierował się tym, aby zasądzona kwota świadczenia pieniężnego spełniała swój zasadniczy cel koncentrujący się wokół złagodzenia doznanej przez powoda krzywdy. Po wszechstronnym rozważeniu całego zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd ten doszedł do przekonania, iż kwotą odpowiednią dla zadośćuczynienia powodowi za krzywdy, jakich doznał na skutek śmierci syna w wypadku drogowym w dniu 11 marca 2007r., jest kwota 20.000zł. Ustalając taką wysokość zadośćuczynienia, Sąd wziął pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, a w szczególności: rozmiar doznanej przez powoda krzywdy, stopień i okres trwania cierpień psychicznych, ból po utracie syna, poczucie osamotnienia, a także dramat ojca, który utracił nastoletnie dziecko, z którym zgodnie ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, na podstawie którego Sąd poczynił ustalenia faktyczne, a które także przez pryzmat doświadczenia i logiki życiowej uważa za w pełni wiarygodne i naturalne, gdyż śmierć dziecka dla każdego rodzica jest olbrzymią tragedią. W szczególności Sąd wziął pod uwagę to, iż po śmierci syna powód, który dotychczas był wesoły, był duszą towarzystwa, wpadł w stan melancholii, odizolował się od ludzi, stał się samotnikiem, był bardziej nerwowy, przygnębiony, posiwiał. Powód przeszedł zawał serca, którego przyczyną była także nieodreagowana trauma po śmierci syna. Każda wizyta na cmentarzu powoduje lzy u powoda, co świadczy o nieukojonym bólu i cierpieniu

psychicznym powoda. Powód i jego syn mieli wspólne zainteresowania fotografią, muzyką informatyką. Śmierć syna wywołała u niego „poczucie wielkiej pustki”.

Mając powyższe na względzie Sąd I instancji uwzględnił powództwo co do kwoty 20.000zł, o czym orzekł jak w pkt. 1 wyroku. Sąd ten zasądził odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 11 października 2012r. czyli zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwany został zawiadomiony o szkodzie w dniu 19 sierpnia 2010r., zatem 30 dniowy termin do wypłaty odszkodowania, o którym mowa w art. 14 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. w zw. z art. 817 kc, upływał w dniu 19 września 2010r., w konsekwencji od tego dnia pozwany pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia co do kwoty 20.000zł. Powód jednak domagał się zasądzenia ustawowych odsetek od daty późniejszej tj. od dnia wniesienia pozwu, wobec czego Sąd orzekł w tym przedmiocie zgodnie z żądaniem.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy powództwo oddalił (pkt 2 wyroku).

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł w pkt. 3 wyroku na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 108 kpc. Powód wygrał proces w 2/3 części, a pozwany w 1/3 części zatem Sąd rozłożył koszty procesu między strony stosunkowo, obciążając powoda w 1/3 części a pozwanego w 2/3 części, pozostawiając rozliczenie kosztów referendarzowi sądowemu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany (...) SA w W., zaskarżając go w części tj. co do pkt. 1 i 3. W/w wyrokowi pozwany zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów art. 448 kc w związku z art. 24 kc - wskutek przyjęcia, że śmierć syna powoda stanowi naruszenie jego dóbr osobistych w postaci prawa do życia w rodzinie oraz uznania, że zostały spełnione wszystkie przesłanki przyznania powodowi zadośćuczynienia w zasądzonej kwocie wraz z odsetkami ustawowymi od pozwanego;

2) naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie przez Sąd I Instancji granic swobodnej oceny dowodów, wskutek uznania za udowodniony fakt, że wskutek śmierci syna nastąpiło naruszenie dóbr osobistych powoda w postaci prawa do życia w rodzinie oraz uznania, że zostały spełnione wszystkie przesłanki zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia w zaskarżonej wysokości.

Z uwagi na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa powoda oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podniósł, że w jego ocenie domaganie się przez powoda zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 kc nie znajduje podstaw w obowiązującym stanie prawnym, czyniąc roszczenie bezzasadnym. Zdaniem pozwanego, art.34 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zawiera zamknięty katalog dóbr podlegających ochronie (śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia) i powinien być, jako uregulowanie szczególne, dotyczące umowy ubezpieczenia obowiązkowego, interpretowany ściśle. Nie ma zatem podstaw w przedmiotowej sprawie do rozszerzania dóbr osobistych objętych ochroną, w ramach odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody. Ponadto pozwany podniósł, że ustawodawca ustawą z dnia 30 maja 2008r. przewidział możliwość przyznania (od dnia 3 sierpnia 2008r.) jednorazowego zadośćuczynienia w oparciu o art. 446 § 4 kc i wcześniej nie było też żadnej praktyki sądowniczej przyznawania zadośćuczynienia w oparciu o art. 23, 24 kc w związku z art.448 kc. W dacie szkody nie obowiązywał art. 446 § 4 kc. Przed nowelizacją art. 446 kc prawo nie przewidywało wypłaty zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną w zw. z utratą bliskiej osoby w wyniku czynu niedozwolonego. Pozwany stwierdził nadto, że nie może zgodzić się również ze stanowiskiem Sądu I instancji, iż więź łącząca powoda z synem, stanowi szczególną więź emocjonalną podlegającą szczególnej ochronie jako dobro osobiste, a zerwanie tej więzi, skutkuje uznaniem prawa powoda do dochodzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Pozwany podnosi, że prawo dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych, przysługuje wyłącznie poszkodowanemu.

Wyjątki od tej zasady, muszą wynikać wprost z przepisów ustawy. Taki wyjątek został przez ustawodawcę przewidziany w art.446 kc, w którym w sposób enumeratywny zostały wymienione roszczenia z tytułu śmierci najbliższego członka rodziny. W dniu wypadku, w którym poniósł śmierć syn powoda powołany przepis nie przewidywał możliwości żądania zadośćuczynienia przez osoby bliskie za własną szkodę niemajątkową. W ocenie pozwanego, przepisu art. 446 kc nie można interpretować rozszerzająco. Osobom bliskim osoby, która poniosła śmierć w wyniku czynu niedozwolonego, nie przysługuje prawo dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Ponadto pozwany stwierdził, że nie kwestionuje faktu cierpień powoda związanego ze śmiercią syna, jednak zasądzona kwota 20.000zł zadośćuczynienia, jego zdaniem jest rażąco wygórowana.

W odpowiedzi na apelację pozwanego, powód K. D. wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej, a także o obciążenie strony pozwanej kosztami postępowania odwoławczego, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Podstawą rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy był materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Rejonowym – w trakcie postępowania apelacyjnego strony nie składały wniosków dowodowych, a w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do dopuszczania dowodów z urzędu.

W oparciu o tak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uznać należy, że Sąd Rejonowy, dokonał prawidłowego ustalenia stanu faktycznego, który Sąd Okręgowy podziela i na podstawie art. 382 kpc przyjmuje jako podstawę swojego rozstrzygnięcia. Sąd ten dokonał swobodnej, a nie dowolnej oceny całego zebranego materiału dowodowego, a tak ustalony stan faktyczny nie zawierał błędów natury logicznej, wobec czego nie było podstaw do jego kwestionowania. W ocenie Sądu Okręgowego, w tym samym zakresie podzielić należało poczynione przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia rozważania prawne, które również okazały się prawidłowe.

W odniesieniu do zarzutów podniesionych w apelacji pozwanego stwierdzić należy, że za dyskusyjną można było uznać kwestię tego, czy istnieje podstawa prawna do dochodzenia zadośćuczynienia za wypadek w wyniku którego śmierć poniósł członek najbliższej rodziny powoda, w szczególności czy taką podstawę mógł stanowić przepis art. 448 kc, w sytuacji kiedy wypadek powodujący szkodę miał miejsce przed nowelizacją przepisu art. 446 kc, tj. przed dniem 3 sierpnia 2008r. Pomimo tego, że w tej kwestii istniały pewne wątpliwości, to w ocenie Sądu Okręgowego, w chwili obecnej można uznać, iż orzecznictwo tak Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych – apelacyjnych i okręgowych, jest w tym zakresie ugruntowane i dopuszcza możliwość dochodzenia takiego zadośćuczynienia przez członka najbliższej rodziny zmarłego, wskazując jako podstawę tej odpowiedzialności właśnie przepis art. 448 kc w związku z art.24§1 kc. Powołać można się przykładowo na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. (sygn. III CZP 76/10, publ. LEX nr 604152, www.sn.pl, Biul.SN 2010/10/11), gdzie Sąd ten uznał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24§1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. Pogląd ten został powtórzony, jak trafnie wskazał to również Sąd Rejonowy, w wielu innych orzeczeniach (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lipca 2013r., sygn. I ACa 227/13, publ. LEX nr 1350383; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 sierpnia 2013r., sygn. I ACa 338/13, publ. LEX nr 1372244; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 6 sierpnia 2013r., sygn. I ACa 276/13, publ. LEX nr 1372317; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013r., sygn. I ACa 220/13, publ. LEX nr 1369350) i podziela go również Sąd orzekający w niniejszej sprawie. Wiąż rodzinna stanowi bowiem dobro osobiste i podlega ochronie na podstawie art. 23 kc i art.24 kc, a wprowadzenie art. 446§4 kc doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania. Zgodzić należy się z tym, że konstrukcje zawarte przez ustawodawcę w art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc oraz 446 § 4 kc są tożsame w skutkach, zaś to, co je odróżnia, to możliwość zastosowania, z uwagi na moment deliktu. Przed dniem 3 sierpnia 2008r. osoby spełniające przesłanki podmiotowe wynikające z art. 448 kc również korzystały z ochrony, jaką po tej dacie doprecyzowano w ramach art.446§4 kc. Odmienne ujęcie byłoby niedopuszczalne, jako niezgodne z rolą przyznaną przez ustawodawcę w/w unormowaniu oraz braku oparcia w obowiązującym ówczynie,

porządku prawnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2013r., sygn. I ACa 1270/12, publ. LEX nr 1335752). W ocenie Sądu Okręgowego, twierdzenia podniesione przez pozwanego w apelacji stanowią jedynie polemikę z prawidłowym stanowiskiem Sądu I instancji i jako takie nie mogą stanowić skutecznej podstawy wzruszenia zaskarżonego orzeczenia.

Podobnie jest jeśli chodzi o twierdzenia apelującego, zgodnie z którymi jego odpowiedzialność jest w tym wypadku ograniczona, albowiem art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zawiera zamknięty katalog dóbr podlegających ochronie i powinien być, jako uregulowanie szczególne, dotyczące umowy ubezpieczenia obowiązkowego, interpretowany ściśle. Kwestia ta została wyjaśniona w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012r. (sygn. III CZP 67/12, publ. OSNC 2013/4/45, Biul.SN 2012/11/7). Sąd Najwyższy wypowiedział się na gruncie obowiązującego poprzednio przepisu § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.), który został zastąpiony tożsamym w treści przepisem powoływanym przez apelującego. Sąd ten uznał wówczas, że w/w przepis nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc. Stanowisko to zostało następnie zaaprobowane w późniejszym orzecznictwie, gdzie stwierdzono m.in., że skutki naruszenia dobra osobistego przez spowodowanie śmierci osoby bliskiej w wypadku komunikacyjnym są objęte odpowiedzialnością gwarancyjną ubezpieczyciela (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013r., sygn. I ACa 217/13, publ. LEX nr 1372314). Zerwanie więzi rodzinnej mającej charakter dobra osobistego stanowi bezpośredni skutek zdarzenia szkodzącego, podobnie jak utrata życia przez osobę zmarłą, a jedynie ujawniający się w sferze prawnej innego podmiotu (osoby bliskiej). Zarzuty pozwanego również w tej części okazały się zatem niezasadne.

Przechodząc z kolei do oceny wysokości przyznanej powodowi tytułem zadośćuczynienia kwoty stwierdzić należy, że w ocenie Sądu II instancji jest ona w okolicznościach sprawy „odpowiednia” w rozumieniu art. 448 kc. Podkreślić trzeba, że pozwany w apelacji sam przyznał, że nie kwestionuje faktu cierpień powoda związanych ze śmiercią syna, stwierdzając przy tym, że zasądzona kwota 20.000zł jest rażąco wygórowana. Z tym stanowiskiem nie sposób się jednak zgodzić. Zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota świadczenia pieniężnego winna spełniać zasadniczy cel polegający na złagodzeniu doznanej krzywdy. Z kolei dla ustalenia, jaka kwota będzie w danym wypadku - ocenianym indywidualnie – odpowiednia, konieczne jest rozważenie takich okoliczności jak rodzaj naruszonego dobra, rozmiar doznanej krzywdy, intensywność naruszenia, stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo, nieodwracalność skutków naruszenia, stopień winy sprawcy, czy też sytuację majątkową i osobistą zobowiązanego. Z uwagi na ciężar gatunkowy dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, naruszonego w tej sprawie przez sprawcę wypadku, powinno ono w hierarchii wartości zasługiwać na wzmoczoną w porównaniu z innymi dobrami ochronę. Nie budzi wątpliwości, że naruszenie tego dobra stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich. Doznana w tym przypadku szkoda jest bardziej godna ochrony z uwagi na naruszenie dobra wysokiej rangi i w najwyższym stopniu. Utrata osoby bliskiej ma zawsze charakter nieodwracalny. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że powód, wbrew twierdzeniom pozwanego, miał dobry kontakt z synem, spędzał z nim sporo czasu, wspólnie realizowali różne zainteresowania. Śmierć syna powoda odbiła się negatywnie na samopoczuciu i psychice powoda, który stał się zamknięty w sobie, bardziej nerwowy i odizolował się od ludzi. Zdaniem Sądu Okręgowego, sam fakt, że powód nie zamieszkiwał wraz z synem, a bezpośrednio po opuszczeniu przez powoda rodziny, jego relacje z synem na pewien czas się osłabiły, nie może przesądzać, że śmierć syna nie wywołała u niego silnego poczucia krzywdy, co zdaje się sugerować pozwany. Nie sposób przyjąć również, że powód wystąpił z roszczeniem dopiero po upływie 5 lat od śmierci syna, gdyż z prawidłowo ustalonego przez Sąd Rejonowy stanu faktycznego sprawy wynika, że powód zgłosił u pozwanego szkodę już w 2010r. Mając na względzie powyższe okoliczności, stwierdzić należy, że kwota 20.000zł jest w tym wypadku odpowiednia. Wskazać trzeba przy tym, że korygowanie przez sąd II instancji zasądzonego zadośćuczynienia jest możliwe tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy,

mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (tak m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 czerwca 2013r., sygn. I ACa 253/13, publ. LEX nr 1353605). Taka sytuacja z pewnością nie występuje jednak w niniejszej sprawie, nawet biorąc pod uwagę ogólną stopę życiową społeczeństwa (przynajmniej jeżeli chodzi o zmniejszenie zasądzonej kwoty gdyż jej podwyższenie na etapie postępowania apelacyjnego nie było możliwe z uwagi na brak apelacji powoda).

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc apelację pozwanego oddalił jako bezzasadną (pkt 1 wyroku).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd II instancji orzekł na podstawie art.98 kpc, obciążając nimi w całości pozwanego jako przegrywającego sprawę w tym postępowaniu. W związku z tym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.200zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez powoda w postępowaniu drugoinstancyjnym (pkt 2 wyroku). Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda została ustalona w oparciu o § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013r., poz. 490 t.j.).

SSO A. Szlingiert SSO M. Wysocki SSR E. Nerga - Kujawa